

SANDARA

THE LEAGUE

LITHUANIAN

NEWSPAPER

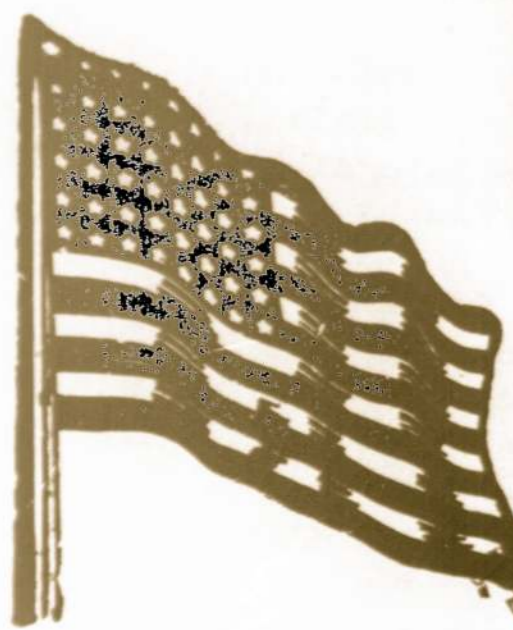
EINA NUO 1918 METŲ

SANDARA

Published by the
Lithuanian National League
of America

Consisting of 100 Branches Located
in All Principal Cities of the
UNITED STATES

840 West 33rd Street,
Chicago, ILL. 60608
Telephone: (312) 927-4789

PRICE 40 CENTS

GEGUŽĖS 28 - MAY 28, 1979

NR. 9.

BRUOŽAI

● Chicagos gyventojus, o taip pat ir visą kraštą sujaudino baisi lėktuvo nelaimė judriausiam pasaulyje O'Hare aerodrome. Memorial Day išvakarėse American Air Line lėktuvas DC-10 su 260 keleivių ir 13 įgulos narių, dėl dar galutinai neišaiškintų priežasčių, iškilęs vos 600 pėdų, pakilimo metu, atsikabinus nuo sparno vienam motorui, neteko kontrolės ir krito smaigaliu žemyn. Lėktuvas užsidegė ir visi keleiviai ir įgula žuvo. Aukų skaičių padidino ir du atsitiktinai nelaimės vietoje buvę žmonės. Įvykį tiria federalinės valdžios aeronautikos ekspertai.

● Popiežius Jonas II pakėlė į kardinolus 14 įvairių tautybių Katalikų Bažnyčios hierarchijos narių. Naujųjų kardinolų tarpe kažkodėl nėra amerikiečių. Tačiau penkioliktojo kardinolo pavardė dar nepaskelbta. Manoma, kad tas kardinolas turėtų būti lietuvis iš okupuotos Lietuvos. Jei taip iš tikrųjų būtų, galėtume džiaugtis. Tai būtų istorinis įvykis, nes ligi šiol katalikiškoji Lietuva kardinolo neturėjo.

● Popiežius Jonas II, buvęs kardinolas Karol Wojtyła, Krokuvos arkidiecezijos valdytojas, devynių dienų vizitui nuvyko į savo gimtąją Lenkiją. Jį susitiko Lenkijos komunistinės valdžios atstovai ir lenkų 70 arkivyskupų ir vyskupų.

● Prez. J. Carter administracija su dideliu intensyvumu ruošiasi pasirašyti atominių ginklų apribojimo (SALT II) sutartį su menkos moralės partneriu - Sovietų Rusija, kuri dar nėra pasaulio nustebinusi savo sutarčių išlaikymu. Pasirašymo iškilmes numatytos birželio 16 d. Vienoje. Bolševikai stengėsi tas ceremonijas pravesti Helsinkyje, kuris jau ilgesnį laiką bolševikų šnipų apsėstas.

Šios sutarties ratifikavimas reikalingas senato patvirtinimo 2/3 dauguma.

● Izraelis, pasirašęs separistinę taiką su Egiptu, siekia susitarimų su kitais savo kaimynais, pirmoje eilėje su Jordanu ir Syrija. Tačiau pačioje savo iniciatyvos užuomazgoje, pabrėžia, jog tie pasitarimai turėtų vykti skirtinga ne su Egiptu, baze.

Labiausiai Izraeliui rūpesčių kelia palestiniečiai, kurie nuolat įvairiose vietovėse žydus atakuoja, vesdami partizaninį karą. Dėl tos palestiniečių veiklos

ypač nukenčia trečias Izraelio kaimynas Libija, kur žydai, pažeisdami jos suverenumą, puola palestiniečių telkinius.

● Egipto vidaus reikalų ministeris Nabawi Ismail šiomis dienomis paskelbė smulkmenas apie pagrindžio veiklą šiame krašte. Suimti komunistams talkininkavę du buvę Egipto parlamento nariai, du laikraštinkai, vienas filmuotojas ir vienas teisininkas. Šnipinėjimo akcijoje buvo padaryta bulgarų pasiuntinybė, kurioje buvo padaryta krata dar gruodžio mėn. randant ten daug inkriminuojančios medžiagos.

● Kanados ilgametis premjeras Pierre Trudeau, išbuvęs valdžioje 11 metų, pralaimėjęs rinkimus, netrukus turės perleisti savo postą rinkimus laimėjusiam konservatorių vadui, jaunam krašto politikui Joe Clark, 39 m., buv. Albertos provincijos advokatui. Nedarbas, infliacija ir prokomunistinės simpatijos daugiau yra pakenkusios liberalų vadui, negu jo žmonos dizertavimas ar romantiškieji jos išgyvenimai praetyje.

● Dvi Vakarų Europos valstybės - Italija ir Prancūzija - labiausiai palietos komunistinių bacilų, kurias intensyviai ilgesnį laiką ten skleidžia riebiai apmokami raudonieji agentai, šiuo metu kamuojamos kasdieninio politinio banditizmo. Nėra tos dienos, kad kas nors politinių veikėjų ar šiaip įtakingų žmonių būtų nenušautas ar persautas, sužeistas, pagrobtas. Italijoje yra nukentėję visa eilė antikomunistinių veikėjų. Paryžiuje tik per vieną dieną sprogo 12 bombų.

MES IŠEINAM NUMIRTI UŽ KRAŠTĄ,
DUOKIT ŽEMĖS NORS SAUJĄ SAVOS,
KRAJUJ LIEKA PAŠVENTINTAS KRAŠTAS,
O LIETUVI, NEPAMIRŠK LIETUVOS.

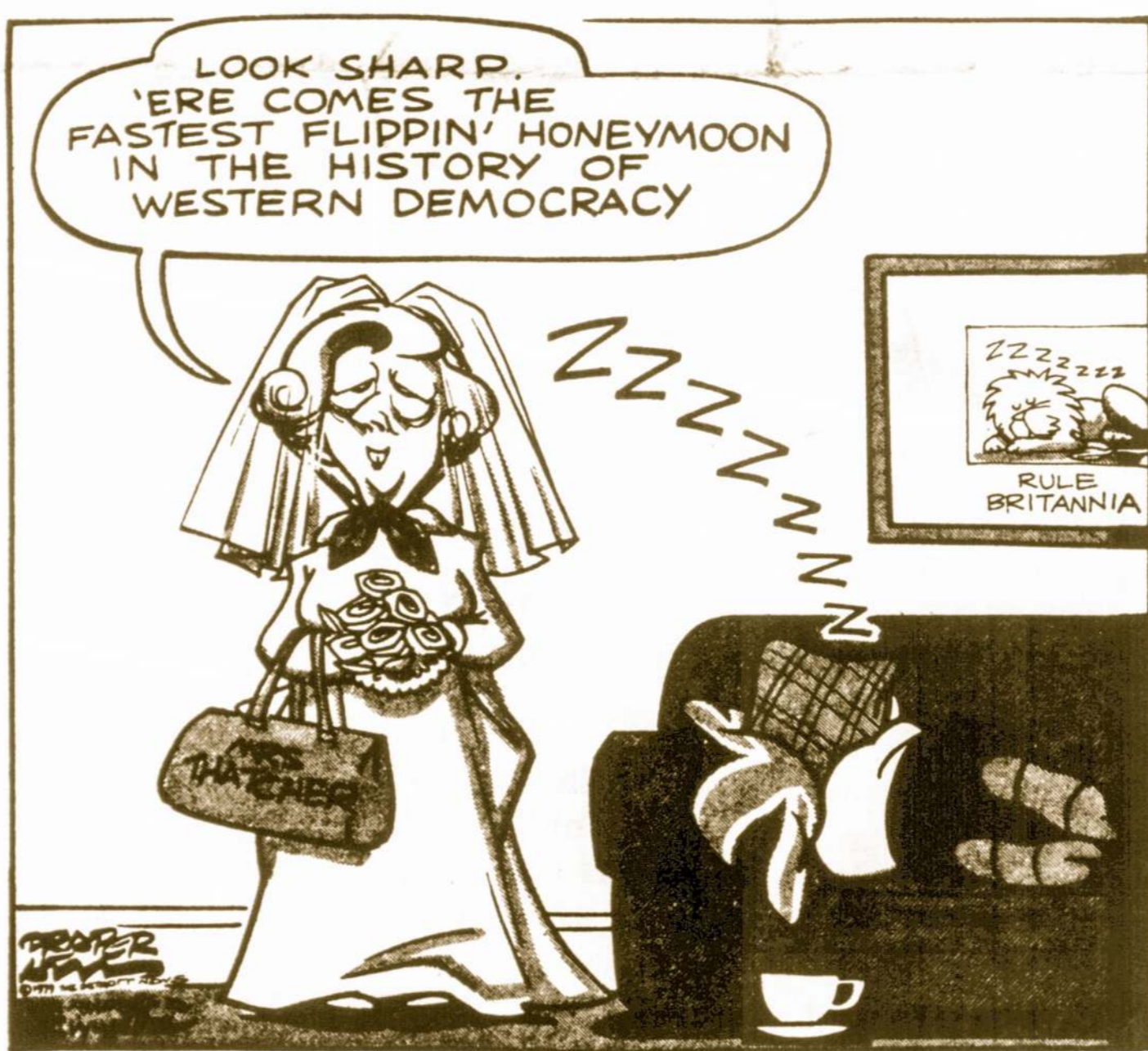
(Vežamų Sibiran daina)

On June 14-15, 1941 the Soviet Union deported 34,260 Lithuanians to Siberia. In the following years of Soviet occupation repeatedly tens of thousands of Lithuanians were deported to

distant regions of northern and central Siberia, where majority of them perished in slave labor camps from starvation, frost, diseases, brutal maltreatment or direct executions.

nių būtų nenušautas ar persautas, sužeistas, pagrobtas. Italijoje yra nukentėję visa eilė antikomunistinių veikėjų. Paryžiuje tik per vieną dieną sprogo 12 bombų.

● Ištroskusi kraujo naujoji Irano musulmoniškoji vyriausybė, mulos Khomeinio vadovaujama, nors pati dar stovi ant molinių kojų, bet žudo žmones, kaip kadaise bolševikai. Slaptai teisiamųjų žudymas tebevyksta.

MAGGIE CAPP

PIRMOJI DAMA PREMJERAS EUROPOJE

VILTYS SENATE

STASYS LOZORAITIS, JR. Lietuvos atstovas prie šv. Sosto audiencijoje pas Popiežių Paulių VI.

1979 m. gegužės 26 d. Chicagoje Palmer House, Balzeco Muziejaus iniciatyva buvo surengtas STASIUI LOZORAICIUI, JR. pagerbimas.

SLA SEIMUI PASIRUOŠIMAI

Susivienijimo Lietuvių Amerikoje seimo rengimo komitetas Clevelande gegužės 22 d. turėjo posėdį, kuriame buvo smulkiau aptarta seimo ruošos darbai. Rengimo komiteto pirmininkas Juozas Stempuzis pranešė, kad į seimo atidarymą jis pakvietęs Nationalities Services Center Executive Director Lucretia Stoica, kuri seimo atidarymo metu tars sveikinimo žodį. L. Stoica yra žymi amerikiečių ir tautybių veikėja ir naujųjų emigrantų įkurdinimo specialistė. Mums bus malonu turėti ją savo tarpe.

Seimo banketas įvyks šeštadienį, birželio 30 d. 7:30 v. v. Hollendan House viešbutyje. Bankete dalyvaus ir pasakys kalbą vicegubernatorius George V. Voinovich. Bankete meninę programą išpildys Clevelando vyrų oktetas vadovaujamas Ryto Babicko.

Delegatų susipažinimo vakaras įvyks sekmadienį, liepos 1 dieną, 7:30 v. v. Clevelando Lietuvių Namų salėje. Šio vakaro meninę programą atliks solistai Nora Braziulienė ir Julius Kazėnas. Jiems akompanuos Genovaitė Karsokienė.

Seimo ruošos darbams vykdyti Clevelande veikia šios komisijos: 1. Banketo ir Delegatų vakaro komisija, kurią sudaro Ona Jokūbaitienė ir Povilas Šukis;

2. Transporto komisiją sudaro Julius Kazėnas ir Linas Jokūbaitis; 3. Finansų komisiją sudaro Ignas Stankus ir Povilas Šukis; 4. Salių dekoravimo ir garbės sargybų komisijai vadovauja Antanas Jonaitis; 5. Bilietų platinimo komisijos vadovė yra Kazė Vaičiulienė; 6. Spaudą informuojanti dr. D. Degėsys.

Bilietai į banketą asmeniui \$15.00; į delegatų vakarą asmeniui \$7.50. Delegatams įėjimas į delegatų vakarą — veltui.

Seimo rengimo komitetas pageidauja, kad delegatai iš anksto užsisakytų bilietus į banketą pas O. Jokūbaitienę (2000 Hadden Road, Euclid, Ohio 44117, telef. (216) 481-7161.

ALT SANDAROS SEIMAS

įvyks š. m. liepos 1 d. sekmadienį, 9:30 p. p. Clevelande, Hollenden House viešbutyje, East Sixth and Superior Ave. Cleveland, Ohio, 44114. Ten pat įvyks ir TMD suvažiavimas.

KAS NAUJO CHICAGOJ

ir mūsų lietuviškose apylinkėse

● "LIETUVOS AIDŲ" programa dabar Chicagoje aidai kas vakarą 9 val. Tai jau trečia lietuviška kasdieninė programa: MARGUTIS iš ryto, SOPHIE BARGUS 3 val. p.p. "LA" 5 val. vak. "LIETUVIAI TELEVIZIJOJ" baigė savo gyvavimą dar prieš praėjusias Kalėdas.

Jaunutei programai prasimušti į savo klausytojus nėra lengva. Iki žmogus įpranta atminti, kad šį vakarą yra radijo programa, užima kelis metus. "LA" švenčia trejų metų sukaktį! Rėmėjų skelbėjų ne taip lengva surasti. Tik parengimais ir aukomis galima skolas išlyginti. Programos paruošimas ir visas kitas darbas atliekamas veltui. Mūsų kai kuri spauda plėšia už skelbimus dėl radijo veiklos, todėl sunku išvystyti reklamą per spaudą. Turėtume vieni kitiems padėti.

Trejų metų sukaktis paminėta balandžio 21 d. kur "LA" geraširdžių klausytojų atsilankė apie 150.

● GEGUŽĖS PASKUTINIAIS SAVAITGALIAIS Chicagoje įvyko daug dalykų. Gegužės 20 pašventintas Romo Kalantos paminklas šv. Kazimiero Kapinėse. Tuo rūpinosi ir įgyvendino Lietuvos Šaulių S-ga Tremtyje su pirm. Milkovaičiu priešaky. Iškilmės buvo įspūdingos. Paminklas dabar liudys visiems, kad štai šiame amžiuje žmonės deginasi už Lietuvos Laisvę.

● GEGUŽĖS 27 d. TAUTINĖSE KAPINĖSE atidengti trys paminklai: Sandaros redaktoriui M. Vaidylai ir laisvės kovotojams - Kairiui ir Bielinui.

● BIRŽELIO 23 d. Chicagoje vėl Prekybos Rūmai išrūpino White Sox beisbolo atidarymą su lietuviška programa. Jau antri metai, kaip čia plėvešuoja Lietuvos trispalvė, šokami tautiniai šokiai ir kt. Tuo rūpinasi V. Samaška ir autobusai nuo Dariaus ir Girėno salės išvyks 11 val. ryto. Puikus Lietuvos vardo garsinimas ir radio - TV perduoda plačiai milijonams žiūrovų šias iškilmes.

● BALZEKO KULTūros MUZIEJUS surengė gegužės 26 d. St. Lozoraičio Jr. priėmimą, kur atsilankė apie 150 svečių, nežiūrint, kad pakvietimų kaina buvo 45.50 dol. asmeniui.
Balys Brazdžionis

DEVYNIOLIKTASIS GINTARO BALIUS

Chicago Lietuvos Moterų Klubo graži tradicija pristatyti jaunas lietuvių kilmės mergaites visuomenei bus vėl pakartota birželio 9 d., šeštadienį, Conrad Hilton viesbučio didžiojoje salėje. Aštuonios gintarėlės, pasipuošę Baltijos pajūrio kuklia, bet lietuvių giliai pamiltą dovana - gintaru, šimtams akių jas stebint, lenksis žemai didžiulės salės viduryje. Štai šių metų debiutantės: SIMONETTA LENORE GIEDRAITYTĖ, Alvinos ir Antano Pauliaus Giedraičių dukra, Chicago, Ill., Maria aukštesniosios mokyklos abiturientė; SVAJONĖ REMIGIJA KERELYTĖ, Jolandos ir Alfonso so Kerelių dukra, Lemont, Ill., baigusi Mount Assisi Akademiją; SILVIJA VAIVA KUČENAITĖ, Dalios Marijos ir Jono Kazimiero Kučėnų dukra, Chicago, Ill., Marijos gimnazijos abiturientė; MARY KATHRYN RUDDY, Jean ir Jono Ričardo II Ruddy dukra, Chicago, gegužės mėn baigė Marijos aukštesniąją mokyklą; MARIA DANA SUTKUTĖ, Ados ir dr. Prano Sutkų dukra, Homewood, Ill., baigia Homewood/Flossmoor aukštesniąją mokyklą; SUSAN RENE VILEIKYTE, Barbaros ir Richardo Broniaus Vileikių dukra, Palos Heights, Ill. Alan A. Shepard gimnazijos abiturientė; LISA MARIE WENCKUTĖ, Florence ir Antano S. Wenckų dukra, Itasca, Ill., baigusi Lane Park aukštesniąją mokyklą ir RIMA MARIA ŽUKAUSKAITE, dr. O. Eugenijos ir Algimanto Bernardo Žukauskų dukra, Hinsdale, Ill., baigianti Hinsdale Centrinę gimnaziją.

19-to Gintaro Baliaus komiteto pirmininkė yra sylvia Wenckuvienė. M.K.

Chicago Lietuvos Moterų Klubo ruošiamo GINTARO BALIAUS DEBIUTANTĖS susipažinimo arbatėlėje. Sėdi iš k. į d.: Svajonė Remigija Kerelytė, gen. Lietuvos konsulė J. Daužvardienė, Sylvia Vaiva Kučėnaitė. Stovi: Maria Dana Sutkutė, Susan Rene Vileikytė, Simonetta Lenore Giedraitytė, Lisa Marie Wenckutė ir Rima Maria Žukauskaitė. Nuotraukoje nėra debiutantės Mary Kathryn Ruddy.

SOPHIE BARGUS RADIO ŠEIMOS PROGRAMOS

ALDONA ir dukra SOFIJA DAUKAI

IŠ WOPA 1490 KIL. AM

Lietuvių kalba: kasdien nuo pirmadienio iki penktadienio 3:00 - 3:30 val. po piet. Šeštadieniais ir sekmadieniais nuo 8:30 iki 9:30 val. ryto.

7159 South Maplewood Avenue

Tel.: HEMlock 4-2413

CHICAGO, ILLINOIS 60629

ŠIMAITIS REALTY

INSURANCE • INCOME TAX • NOTARY PUBLIC

2951 W. 63rd Street

CHICAGO, Illinois 60629

Office — 436-7878
Res. 476-5633VLADAS SIMAITIS, J. D.
Registered Broker

JAV (R) L.B. Vidurio Vakarų Apygardos Tarybos suvažiavime, įvyk. balandžio 28 d. Šaulių namuose Chicagoje, Invokaciją kalbėję: V. Zakarauskas, prezidentas; Ignas Petrauskas, A. Smilgys ir K. Čiurinskas.

(Nuotrauka Cėprifono Genučio)

SANDARA IR VISA LIETUVIŲ PATRIOTIŠKA SPAUDA YRA PATS SVARBIAUSIAS GINKLAS, KOVOJANT DĖL MŪSŲ TAUTOS LAISVĖS.
Tautietai, paremk ją savo auka!

NAUJA LIETUVIŠKA RADIJO PROGRAMA

"LIETUVOS AIDAI"

Veda Kazė BRAZDŽIONYTĖ

KASDIEN nuo pirmadienio iki penktadienio 9 val. vakare

ŠEŠTADIENIAIS 7 - 8 val. vakare.

Visos laidos iš WOPA 1490 AM BANGA.

ST. PETERSBURGE: 5:30-6.00 vakare

WTIS 1110 AM BANGA.

Adresas: 2646 West 71-st St.

Chicago, Ill. 60629. Tel. 778-5374.

ŠAULIŲ SUVAŽIAVIMAS IR KALANTOS PAMINKLO ŠVENTINIMAS

Š. m. gegužės 19 d. Šaulių namuose buvo šaulių dalinių atstovų suvažiavimas. Dalyvavo 140 atstovų su 16 vėliavų. Trijų metų kadencijai išrinkta LSST centro valdyba: Karolis Milkovaitis, pirm.; Vladas Išganaitis, pirmasis vicepirm.; Antrasis vicepirm. ir kultūros vadovas - Jonas Jasaitis; Sveikatos reikalams - dr. Kazys Pautienius; Išdininkas - Stasys Bernatavičius; Sekretorius - Juozas Mackonis; Jūros Šaulių vadovas - E. Vingianskas; Ūkio-Tiekimo vadovas - Antanas Markauskas; Spaudos-informacijos - Kazys Tautkus; Sudydymo- sporto-Vladas Petrošiūnas; Teisinis patarėjas - Algirdas Budreckas; Sąjungos vyr. kapelionas kun. Jonas Borevičius; Ūkio-Tiekimo vadovo pad. Detroit - Vincas Rimkevičius. Šaulių S-gos Tremtyje garbės teismas yra Detroit: Marijonas Snapšys - pirm., Jurgis Baublys, Leonardas Šulcas ir Antanas Petrauskas.

Po suvažiavimo ten pat buvo vakaras, kur meninę programą išpildė p.p. Monkai.

Gegužės 20 d. iškilmės buvo pradėtos pamaldomis Brighton Parko parapijos bažnyčioje. Mišias atnašavo kun. F. Kireilis, o pamokslą pasakė vyr. sąjungos kapelionas kun. Jonas Borevičius.

Po pamaldų visi vyko į šv. Kazimiero lietuvių kapines, į Romo Kalantos paminklo šventinimo iškilmes. Atidaromąjį žodį tarė LSST pirm. KAROLIS MILKOVAITIS. Savo trumpame žodyje priminė, dėl ko paminklas pastatytas, dėl ko mirė ugnyje jaunas Lietuvos sūnus Romas Kalanta. Teliūdija šis paminklas jau -

niems ir seniems, jog Lietuva pavergta ir kenčia žiauriai okupaciją, kad Lietuvoje žmonės nebijo ir savo gyvybes paaukoti ant Tėvynės aukuro. Iš Romo Kalantos lūpų paskutiniai žodžiai skambėjo "LAISVĖS LIETUVAI", - baigė savo žodį K. Milkovaitis. Paminklui atidengti buvo pakviesti du anksčiau buvusieji LSST pirmininkai, Paminklą pašventino vyskupas V. Brizgys.

Lietuvos generalinė konsulė p. J. Daužvardienė paminėjo, kad paminklas turi visiems, ypač jaunimui byloti, kas tas jaunuolis buvo, kodėl jis savo jauną gyvybę ir gyvenimą paaukojo ant Tėvynės aukuro. Visa konsulės kalba buvo jaudinanti, patriotinė ir ne vienas išspaudė ašarą. Kanados sesės šaulės pirmosios gyvybę gėlių puokštėmis papuošė Kalantos paminklą. Trys pulkininkai: Dabulevičius, Švedas ir Tveras padėjo vainiką karių Ramovėnų vardu. Antrąjį vainiką padėjo RLB vardu prezidento pirmininkas A. Juškevičius, lydimas Kačinskienės ir Palionienės.

Įteikta LSST centro valdybos pirm. Karoliui Milkovaičiui ypatinga vėliava. Toji vėliava buvo Šaulių Rinktinės Žemaitijoje, kuri veikė pokario metais ir buvo jos vėliava. Vėliava aplaistyta žuvusiųjų krauju ir buvo per minėjimus keliama miškuose. Milkovaitis priminė, kad toji vėliava yra mums brangiausias turtas ar relikvija ir bus saugojama, kol Lietuva bus laisva ir ji bus sugrąžinta į Lietuvą. Vėliavą pirm. Milkovaičiui įteikė sesė ir brolis Mikulskiai iš Clevelando. Milkovaitis priimdamas vėliavą tarė: "Priimu ją žemai lenkdamas galvą ir pasižadu savo ir visų šaulių vardu ją išsaugoti Laisvai Lietuvai!"

K. T-kus

Šv. Kazimiero Liet. kapinėse, Chicagoje Lietuvos Šaulių S-ga Tremtyje pastatė

ROMUI KALANTAI paminklą.

Iš dešinės stovi: iš Kanados Toronto V. Putvio šaulių kuopos pirm. z Stasys Jokubaitis ir Šaulių Sąjungos teisinis patarėjas Algirdas Budreckas.

(Nuotrauka: C. Genučio)

ENGLISH section

Selective Human Rights Support

By MSGR. JOSEPH W. BAKER

AN IMMIGRANT REMINISCES

BY AREJAS VITKAUSKAS

When I left Lithuania in 1933, my trunk was full of manuscripts and pamphlets and clippings of my stories and poems printed in Lithuanian and Russian. A Jewish journalist in Lithuania had translated my story into Yiddish. Another story was translated into English (published in Australia), also into French (by a magazine in Belgium) and into Czech (published in Prague). I was nominated, among one hundred and ninety-three persons, when a popular weekly *Diena*—The day—took a poll to find "the ten best known men in Lithuania." The first Lithuanian encyclopedia put my name in the "A" volume, with the note to see it in volume "V"—which subsequently did not appear because of the war disruption.

A humorous publication *Botagas*—The Whip—insinuated that I needed a sack and a helper to carry my manuscripts.

Yet in spite of the recognition I had achieved in my own country, I knew it would be more difficult to do so in a new land, using a strange language.

There were several articles printed about me. A few years after I had been here, when America had already entered the war, a gold crown on one of my teeth came off. I decided to sell the gold and use the proceeds for war stamps. An Associated Press correspondent interviewed me about his and the story was published in a newspaper, along with my photograph. To me this, was unbelievably exciting—that I, a plain man, a newcomer to the country, should talk with an Associated Press correspondent, have my picture and story about me printed in a newspaper!

Equally amazing to me was the fact that a *Dayton Daily News* (Ohio) staff writer, Betty A. Dietz, interviewed me one and her article, with five pictures, took half a page in the Sunday issue as follows:

A shot echoed through the street and the sentry's yellow-billed cap which had dropped softly to the ground was crushed under his lifeless body. His hands still loosely grasped the rifle, which he had raised a moment before when two German sergeants leaped from their military car to rush past the entrance of the hotel. One had leveled his gun and shot point blank at the sentry who blocked the doorway. But the German's plans were spoiled for the sound of the firing brought a crowd to the scene immediately.

The death of the Lithuanian peasant guard, who'd been so proud of the only military touch to his clothing—his cap, marked the first gift of Independent Lithuania to America.

For Pranas Eimutis died defending the Kaunas headquarters of Americans and Frenchmen whose mission was to clear Lithuania of the German army of occupation shortly after the small Baltic country declared its independence February 16, 1918.

One of the Lithuanian soldiers, Arejas Vitkauskas, who himself had manned a light machine gun on the steps to the entrance of the same hotel in the days which followed the burial of the sentry with full military honors, told of the incident which occurred after the Armistice had been declared. However, the demoralized German troops, preferring Lithuanian black

bread to the poor fare of their defeated homeland, remained, despite the Lithuanian volunteers who were gathering in the town of Kaunas to quell once and for all the disturbances of the Germans.

Even as he sat upon the steps of the Hotel Metropolis, with the machine-gun between his knees, Vitkauskas wore one of the American uniforms which, with American food and munitions, were secured with money from America. The funds were the residue of a collection taken up by American-Lithuanians to make a copy of our own Liberty Bell to be sent to Lithuania. The bell hung in the provisional capital, Kaunas, and its pealing voice was heard only on important occasions. (The Nazis probably have looted this bell, too).

Since the Germans and Russians were constantly embroiled in a tug-of-war over Lithuania, the early education of Vitkauskas, typical of other youngsters of recent generations, was much influenced by the comings and goings of the two large warring nations. The first language spoken by the eventually polyglot child was Lithuanian, but when he was old enough to go to school, all Lithuanian schools were ordered closed by the Russians and the children were forced to learn Russian. To read and write in his own Lithuanian tongue Vitkauskas was taught secretly in the company of six or seven other children when they were tutored by a disabled Lithuanian, a maker of wooden spoons. Once a week each child went before him for an oral examination. The German language was learned when working under German guards.

Vitkauskas, who lived during recent months in Middletown, Ohio and wrote frequent letters about his native Lithuania to the "Letters to the Editor" column of the *Dayton Daily News*, was considerably under the required military age but volunteered into the army at the age of fourteen and served about three years while Lithuania was in the war of independence, after the first World War.

During the 1976 election campaign and since assuming office, President Carter has vocalized his support for human rights around the world. In practice, this Administration, like its predecessor, has been selective in its support for human rights and its condemnation of those nations which oppress them. The criteria which persuades this Administration that certain violations of human rights are to be denounced while others ignored is bewildering to say the least.

The trial of a Soviet dissident and the plight of Soviet Jewry have been the subject of major presidential outrage, while the brutal persecution of Lithuania's Roman Catholics has never been mentioned. Diplomatic recognition is extended to Communist China, whose whole bloody history of its trampling on human rights is ignored. At the same time, our country under this Administration continues its sanctions against Rhodesia, which has been trying to work out its historic racial problems.

The tragic element in our refusal to accept the goodwill of the Rhodesian efforts to bring about a peaceful transition to black rule is the U.S. insistence that the leaders of Marxist bands of guerrillas and terrorists be brought into the government. These guerrillas have distinguished themselves by murdering missionaries and shooting down civilian airliners. The bankruptcy of this policy will likely become more evident with the expected victory of the Conservative Party in Great Britain's coming elections. Margaret Thatcher, a

leader of the Conservatives, has declared her intention to recognize the legitimacy of the new Rhodesian government. This will leave the United States and the Soviet Union as the principal supporters of the Marxist terrorists who hope to shoot their way into control of the government.

The lukewarm support given by this Administration to the Shah of Iran eased the transition from his rule to the enlightened regime which now more or less leads that unhappy country. After its speedy recognition of the legitimacy of the forces of Khomeini, the Carter Administration tried to enlist the aid of prominent unofficial representatives such as Henry Kissinger to inform the Shah that he would not be a welcome resident in this country. After all, the Shah had only been the faithful ally of the United States for a little more than 37 years. What would ever lead him to believe that he had any right to sanctuary on these shores? It is sad when our government feels it must weigh the loyalty due an ally against our need for oil.

The moral confusion of the Administration can be traced to a prolonged campaign by liberal intellectuals in the U.S. They have long excused the cruel repression of Marxists throughout the world while shedding crocodile tears over the brutality of right-wing dictatorships. These are the same moral critics who would move heaven and earth to stop the slaughter of baby seals, while denying the right to life of the unborn.

(Reprinted from the *St. Louis Review*.)

Story unfair to Lithuanians

The Lithuanian colony in Chicago, the largest in the free world, is grossly offended by your story, "Nazi-hunter's hopes are raised," an interview with Nazi hunter Simon Wisenthal.

The Soviet Union arrested and deported more than 30,000 Lithuanians on June 14, 1941, alone, and Moscow deported a total or more than a quarter of a million Lithuanians to Siberia. There was grave mortal danger to Lithuanians in their land. To announce that thousands of Latvians, Lithuanians and Estonians who entered the United States after World War II are Nazi criminals, as Wisenthal asserts, is another holocaust against innocent people who had to leave everything just to save their lives. Until the courts pronounce some of them guilty, they should not be accused and condemned in the press, especially in view of the fact that so many Lithuanians were interrogated, jailed and murdered by the Nazis because they hid Jews.

Rev. Joseph Prunskis, information director
Lithuanian American Council, Inc.
Sun-Times, May 20, 1979

Tri-Village beauty queen Kathy JAKAITIS of Hanover Park, Illinois.

K. JAKAITIS, a St. Edward High School senior, was chosen Tri-Village Queen in the local pageant last September.

The 1979 "Miss Northwest Communities" pageant will be held in August.

\$ 10 per year

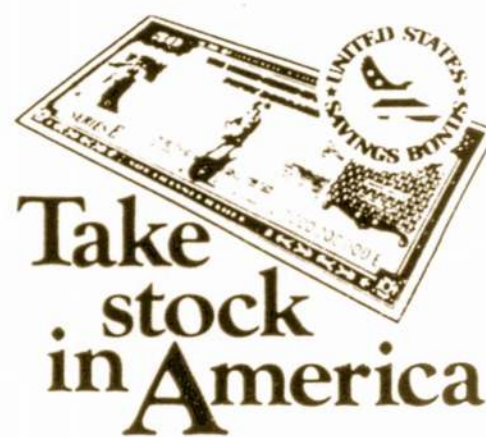
LITUANUS

6621 S. TROY ST.
CHICAGO, ILLINOIS 60629

LITUANUS Quarterly Journal of Arts and Sciences, the only ENGLISH language publication, represents the free-world viewpoint on the Lithuanian question.

LITHUANIAN GIRLS IN NATIONAL COSTUME, PUNSK, POLAND.
Lietuvaičių būrelis Punske, Lenkijoje prisimena dienas Lietuvos kaime...

Mieli SANDAROS skaitytojai ir bendradarbiai!

Skaitytojų ir Sandaros administracijos patogumui, apačioje čia dedame atkarpą, kurią užpildžius prašome prisiųsti Sandaros administratorei p. Editai Rimkienei, kas dar nėra susimokėjęs už laikraštį. Taip pat prašome surasti ir naujų skaitytojų. Už jūsų malonų atsiliepimą ir SANDAROS parėmimą būsimė labai dėkingi.

Visos auksos skelbiamos Sandaroje. Jei jūsų adresas pasikeitęs, tai prašome pranešti mums ir seną, ir naują adresą.

Siųsti šiuo adresu: SANDARA, 840 West 33 rd Street, Chicago, Ill, 60608

Siunčiu SANDAROS METINĘ PRENUMERATĄ..... 7 dol.

Siunčiu auką SANDAROS SPAUDOS FONDUI..... dol.
Iš viso..... dol.

MANO PAVARDE.....

ADRESAS:.....

Apdraudų Agentūra Tel.: 778-2233
Bell Realty & Base Ins. Agency
Juozas Bacevičius VALANDOS
Kasdien 9 - 8 val. vakaro
Šeštadienis ir sekmadienis 9 - 4 val. po pietų
6455 So. Kedzie Ave.
- Chicago, Ill. 60629

Didžiausias Kailių Pasirinkimas!
PAS VIENINTELĮ LIETUVJ KAILININKĄ CHICAGO'JE
Įstaigos: 263-5826 Namų: 677-8489
NORMANĄ BURŠTEINĄ
185 No. Wabash Avenue second floor
Chicago, IL 60601

COSMOS PARCELS EXPRESS CORP.
MARQUETTE GIFT PARCELS SERVICE
3333 So. Halsted St. Chicago, Ill. 60608. Telef. 254-3320.
2501 W. 69th St., Chicago, Ill. 60629. Telef. WA 5-2737.
Ivairių prekių pasirinkimas: automobiliai, Motociklai, šaldytuvai, maistas, doleriniai Certifikatai.
V. VALENTINAS

MYKOLO VAIDYLOS PAMINKLO ATIDENGIMO IŠKILMĖS Chicago Lietuvių Tautinėse kapinėse 1979 m. gegužės 27 d. Prie paminklo iš k. į d. dabartinis Sandaros redaktorius Grožvydas Lazauskas, Lietuvos gen. konsulė J. Daužvardienė, kitoje pusėje paminklo statymo komitetas: pirm. Julius Kuzas, jr., V. Uznys ir J. Kapačinskas.

MYKOLO VAIDYLOS PAMINKLĄ ATIDENGLIA komiteto pirmininkas Julius Kuzas, Jr. Prie paminklo kalba Lietuvos gen. kon. Juzė Daužvardienė. (Nuotr. M. Nagio)

LIETUVOS GEN. KONSULĖS J. DAUŽVARDIENĖS ŽODIS PRIE MYKOLO VAIDYLOS PAMINKLO, LIETUVIŲ TAUTINĖSE KAPINĖSE, 1979. V. 27.

Einant per gyvenimą, žmogus sutinki daugybę asmenų, kurių vieni ateina ir praėina, kaip debesėliai. Kiti tampa neužmirštami dėl savo charakterio bruožų, dėl savo nuopelnų.

Vienas pastarųjų buvo Mikas Vaidyla: gilus patriotas, aktyvus visuomenininkas, pasišventęs spaudos tarnas, taikus, ramus, socialus. Jis sugyveno su visais, suprato kaip senųjų, taip naujųjų ateivių psichologiją, visiems padėjo, visiems iškito.

Miko Vaidylos nuopelnai Amerikos lietuvių dirvoje ir Lietuvos laisvinimo veikloje yra neįkainojami. Jis nesiekė turtų, nesimušė į aukštas garbės vietas. Jis tenkinosi atlikęs pasirinktąsias pareigas. Jis skyrė savo gyvenimą, net ir paskutiniąsias ligos kančiose dienas savo redaguojamam laikraščiui, Sandarai.

Šis paminklas, pastatytas jo atminimui, yra gražus ir prasmingas. Tačiau gražesnis ir prasmingesnis paminklas yra jo lietuviškų darbų bei veiklos tęsimas, jo redaguoto laikraščio Sandaros, išlaikymas.

Linkiu jo pasekėjams, leidėjams ir redaktoriams, išvermės tęsti jo darbą. To Mikas pageidautų, toks paminklas jam būtų buvęs meiliausias.

Mikai, esi ir liksi mūsų neužmirštas.

BALZEKAS MOTOR SALES

Since 1933

4030 South Archer Avenue
Chicago, Ill.

CHICAGO'S OLDEST CHRYSLER-PLYMOUTH DEALER PHONE: 847-1515

"SANDAROS" RED. G. J. LAŽAUSKO KALBA, ATIDENGIANT AMŽINOS ATMINTIES MYKOLO VAIDYLOS PAMINKLĄ

Mieli Tautiečiai, tenka pakartoti prasmingus žodžius, kuriuos šioje pat vietoje maždaug prieš 3 metus pasakė a. a. DON KURAITIS, laidojant čia mūsų mielą MYKOLĄ VAIDYLĄ.

Don Kuraitis savo atsisveikinimo žodyje taip pabrėžė:

"Šimtas metų nuo dabar, kada mes visi čia ilsėsime, ketvirtą valandą ryto pulkai paukščių čiulbės bei giedos, kad žemėje - ažuolyne, ilsisi žmonės, kurie suvažioavo pradžioje šio šimtmečio"

Taip, mieli šių iškilmų dalyviai, - o šiandien čia stovint prie šio paminklo ir sekant a. a. DON KURAITIS MINTĮ, tektų pasakyti, kad šis paminklas, pastatytas MYKOLUI VAIDYLAI, šimtus metų liūdys, kad čia ilsisi LIETUVIS - PATRIOTAS, DIDIS SPAUDOS DARBININKAS, kuris spaudai paaukojo VISĄ SAVO GYVENIMĄ.

O mes - bendraminčiai - likę šioje žemėje, Jo atmintį turėtume ir SPAUDOJE įamžinti, išleisdami Mykolo Vaidylos bent trumpą monografiją.

Telieka šie paminklai pastatyti kapinėse ir įrašyti į spaudos puslapius, ilgam ateinančių kartų priminimui, kad XX amžiuje lietuviai DIRBO, KOVOJO už lietuvių tautos reikalus ir už lietuvių išlaikymą TOLIMOJE AMERIKOJE...

AUKOS "SANDAROS" SPAUDOS FONDUI

- \$ 100 J. Andr. N. Mašinių fondui
  - \$ 25 J. Litvinas, Chicago, Ill
  - \$ 20 Teodora Kuzienė, Chicago
  - \$ 10 Irena Petrauskienė, Burbank, Ill.
  - \$ 5 Michael Nixon, Brockton, Mass.
  - \$ 5 George Žemaitaitis, Seymour, Conn.
  - \$ 3 Charles Piliponis, Chicago, Ill.
  - \$ 3 Ona Michelevičius, Chicago, Ill.
  - \$ 3 Juozas Skeivys, Chicago, Ill.
  - \$ 3 Marian Sebastian, Chicago, Ill.
  - \$ 3 M. Tamulėnas, West Palm Beach, FL.
  - \$ 3 Anastazija Panuškis, Chicago, Ill
- (Bus daugiau)

Kas skaito, rašo - SANDARA išsirašo

PASSBOOK SAVINGS...
the best way to save regularly!
5 1/4% year
Paid and Compounded Quarterly

see us for **HOME financing.**
AT OUR LOW RATES
WITH REPAYMENT TO FIT YOUR INCOME

Mutual Federal Savings and Loan
2212 WEST CERMAK ROAD CHICAGO, ILLINOIS 60608
PETER KAZANAUSKAS, President Phone: Virginia 7-7747
HOURS: Mon.-Tue. Fri. 9-4 Thur. 9-8 Sat. 9-1
SERVING CHICAGO AND SUBURBS SINCE 1905

Nuo 1914 Metų
Midland Savings aptar nauja taupymo ir namų paskolų reikalais visas mūsų apylinkes. Dėkojame Jums už mūsų parodytą pasitikėjimą.
Mes norėtum būti Jums naudingi ir šeimai.
Sąskaitos apdraustos iki \$40,000.
FRANK ZOGAS President
5 1/4% paid quarterly 4 Year Savings Certificates Minimum \$5,000
7 1/4% All accounts compounded daily - Passbook Savings

M. VAIDYLĄ PRISIMENANT

***** Rašo adv. Charles P. Kal *****

Man kartu dirbant visuomeninėje veikloje prisimenu redaktorių Miką Vaidylą, kaip idealistą, pasišventusį tautinės kultūros ugdytoją.

Keturiasdešimt metų buvome mudu artimi bičiuliai, pasidalindavome sunkumais, bėdomis ir džiaugsmiais. M. Vaidyla buvo ne tik "Sandaros" Redaktorius, bet kartu ir rašytojas, laikraščio tvarkytojas, spaustuvininkas ir "kolektorius" bei skelbimų rinkėjas. Tai buvo vienas energingiausių ir talentingų žmonių. Jis mylėjo tautiečius, o tautiečiai jį dar labiau pamilo. jis nė vieną tautietį nebandė ižeisti bei pažeminti. Tokių talentingų žmonių labai mažai pasitaiko. Jo darbo našta buvo labai sunki, bet jis su džiaugsmu tą lietuvišką dvasią skleidė mūsų tautiečių tarpe.

Depresijos laikais dauguma lietuvių biznierių buvo "pailšę" veikti lietuviškoje dirvoje, bet Mykolas neturėjo nei dviračio, nei motociklo, bet turėjo stiprias kojas, stiprią širdį ir išmokslintą galvą, mokėjo sugyventi su tautiečiais. Buvo draugiškas, mielas.

Jau suėjo beveik trys metai, kai Mykolas ilsisi šaltoje žemelėje, toli nuo savo gimtosios tėvynės, kurią jis taip karštai mylėjo. Aš pritariu jo žodžiams, kad "Vienybėje - galybė" ir meilė turi viešpatauti mūsų tautiečių tarpe. Šie Mykolo ne vieną kartą pareikšti žodžiai turėtų būti mūsų tautiečių širdyse ir veiksmuose. Tik tada mes galėsime iškovoti mūsų brangios Tėvynės laisvę ir nepriklausomybę.

Mykolo Vaidylos mūsų tarpe jau nėra, bet jo pasėtas grūdas klesti mūsų tarpe.

Mykolas Vaidyla ekonomiškai bei fiziškai save skriaudė, siekdamas to, kad mes geriau negu jis gyventume, daugiau dirbtume lietuvių išlaikymui.

Kaip ilgametis M. Vaidylos patarėjas ir bičiulis, noriu pasakyti, kad mes turime ir patys stoti į jo pėdas, kad jo idėjas realizuotume.

Tenka pareikšti viešą padėką visiems, kurie suorganizavo ir pastatė red. Vaidylai prisimintą paminklą Lietuvių Tautinėse kapinėse.

Adv. Charles P. Kal

SĖKMINGA SANDAROS GEGUŽINĖ

Gegužės 26 d. Vyčių salėje, Chicagoje, Sandaros gegužinėje dalyvavo daug svečių iš Floridos, Kalifornijos ir kt. Atsilankė ALTos pirm. dr. Kazys Šidlauskas ir gen. sekretorius kun. Adolfas Stašys. Buvo atvykęs Naujienų red. M. Gudelis, Kristina Austin, ir daug kitų.

Juozas Skeivys pobūvyje talkininkavo, kaip pranešėjas. Gausus buvo laimės šulinys. Iš dovanų pažymėtina, p. Aleksandra Miklaševičienė net padovanojo 17 dovanų, daugiausia pačios darytų rankdarbių, taip pat didelė dovana parėmė visiems žinomas advokatas Charles Kal, ir daugelis kitų.

Sekančiame numeryje bus platesnis aprašymas su nuotraukomis.

Rengimo komitetas dėkoja visiems už aukas ir atsilankymą.

*****
****